

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0540188 Högstena Bosgården*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndspflicht som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndspflicht och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget "Skyddad natur". Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på "kartverktyget skyddad natur". I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Maria Johansson

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540188 Högstena Bosgården

Kommun: Falköping

Områdets totala areal: 1,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-11-01

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-20

Markägarförhållanden:

Ägs av privata markägare.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6410 - Fuktängar

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: De prioriterade bevarandevärdena är kalkfuktängen, 6410.

Motivering: Det främsta bevarandesyftet är att bevara och utveckla kalkfuktängen med bland annat stor ögontröst. Stor ögontröst är rödlistad som starkt hotad och omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter.

Prioriterade åtgärder: Årlig hävd som är anpassat till stor ögontrösts krav på betestider och betesintensitet. Området bör omfattas av åtagandeplan för betesmarker och slätterängar med särskild skötsel eller av ett skötselavtal.

Beskrivning av området

Området ligger i mellanbygd på Plantabergets västra sluttning. Det omges av åkermark,

betesmark och en del lövdungar. Området är lätt sluttande. Grundvatten trycker upp i områdets östra del och bildar en kärrartad miljö. Detta vatten passerar ”markvägen” genom en trumma och fortsätter som en mindre bäck för att sedan översila fuktängar i väster. Området är en mosaik av öppna och träd/buskebevuxna partier. Vanligast är björk och sälg. I området finns bland annat rödlistade arter som källblekvide, majviva och stor ögontröst.

Större delen av området utgörs av fuktäng, 6410, undertypen kalkfuktäng. Kalkfuktängen fortsätter i nordväst utanför Natura 2000- området och Natura 2000- områdets yttergräns bör ses över när Länsstyrelsen får möjlighet att lämna ändringsförslag till regeringen nästa gång.

Det finns också utvecklingsmark i väster som på sikt kan utvecklas till silikatgräsmark (6270) eller till kalkgräsmark (6210). I öster finns utvecklingsmark som på sikt kan utvecklas till kalkgräsmark (6210), silikatgräsmark (6270) eller till kalkfuktäng (6410).

Området är ligger inom nationellt värdefulla odlingslandskap, inom område för dricksvattenförekomst med skyddade grundvatten, och inom riksintresse för naturvård och kulturmiljövård.

Vad kan påverka negativt

De i Sverige små populationerna av stor ögontröst är ett hot i sig. Litenheten kan resultera i degenerationseffekter och utdöende.

Området skulle påverkas negativt av:

- Felaktig skötsel, utebliven och/eller otillräcklig hävd. Svagt hävd kan utgöra ett hot med igenväxning som följd.
- Betespåsläpp vid fel tidpunkt eller året-runt-bete kan bl.a. ge trampskador. Blöt mark som i fuktängen och rikkärret är särskilt känslig för tramp. Stor ögontröst är känslig för bete vid fel tidpunkt.
- Spridning av kemikalier som bekämpningsmedel och växtnäringsämnen, gödsel samt annat som ökar näringstillförseln. (T.ex. kan stödutfodring i naturtyperna och dess betesfällor och sambete med gödslad vall påverka artsammansättningen negativt).
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör därför endast användas vid behov.
- Introduktion av främmande arter, t.ex. insådd av vallväxter eller trädgårdsväxter.
- Upplag och deponier, t.ex. deponering av halmbalar.
- Ändrad markanvändning i eller i anslutning till objektet, t.ex. upphörd hävd, uppodling av betesmark, plantering av gran.
- Markexploatering t.ex. grävning, schaktning, täktverksamhet och andra ingrepp som kan skada markvegetationen.
- Åtgärder som förändrar hydrologin som t.ex. körskador, dikning och dämning.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Om en verksamhet eller åtgärd riskerar att på ett betydande sätt påverka ett Natura 2000-område så kan denna vara tillståndspliktig även om den utförs utanför Natura 2000-området. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Området är skyddat som biotopskyddsområde. Stor ögontröst, ängsnycklar och andra orkidéer är fridlysta.

Det är viktigt att området omfattas av åtagandeplan för betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel som är anpassat för stor ögontröst eller av ett skötselavtal som är anpassat för stor ögontröst och att dessa följs upp.

Kalkfuktängen fortsätter i nordväst och Natura 2000- områdets yttergräns bör ses över när Länsstyrelsen får möjlighet att lämna ändringsförslag till regeringen nästa gång.

Skötsel: Årlig hävd som anpassas efter stor ögontrösts behov. Stor ögontröst behöver betesuppehåll 15 juni-15 augusti. Betesuppehållet syftar till att ögontrösten inte ska betas ner eller trampas sönder samt att arten ska ges möjlighet att blomma över och fröa av sig.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6410 - Fuktängar

Areal: 0,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Drygt hälften av området utgörs av denna naturtyp, undertypen kalkfuktäng. Enligt länsstyrelsens uppföljning av gräsmarker i skyddade områden så finns de för naturtypen typiska arterna slankstarr, blodrot, ängvädd, darrgräs, hirsstarr, ängsskallra, smörbollor, ängsstarr, vildlin, ormrot, ängsnycklar, rosettjungfrulin, svinrot, stor ögontröst, slätterblomma, kärresälting och hårstarr.

Generell beskrivning av naturtypen:

Hävdpräglade fuktängar med blåttåtel eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0 - 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Två undertyper finns: a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika, här ingår bl.a. "kalkfuktängen"; och b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvriska med blåttåtel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet. Välbevarad grundvattenförekomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Typiska arter, exempel:

6410 a: Hårstarr, ängsstarr, ängsnycklar, vildlin, tätört m.fl.

6410 b: Jungfru Marie nycklar, gökblomster, stagg, granspira m.fl.

Gemensamma: darrgräs, hirsstarr, ormrot, slätterblomma, svinrot, gulärta, storspov, rödbena, toftsvipa.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävdarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändrad hydrologi som t.ex. förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen av Fuktängar (6410) ska vara minst 0,7 hektar. Regelbunden hävd genom bete med nötdjur (ej vintertid) eller slätter och efterbete ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig. Hydrologin ska vara naturlig och markfuktigheten tillräcklig. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår eller andra avvattande anläggningar som medför negativ påverkan. Näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Typiska kärlväxter ska förekomma allmänt-rikligt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms år 2018 vara gynnsamt.

Dokumentation

ArtDatabanken. 2015: Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2018-05.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1994: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun. Rapport - 94/19.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1994. Biotopskydd inom fastigheten Högstena 14:11 i Falköpings kommun.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Uppföljning av gräsmarker i skyddade områden. Arbetsmaterial.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledning. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000/ 2018-03.

Bilagor

Bilaga 1. Karta med Natura 2000- områdets avgränsning.

Bilaga 2. Natura 2000- naturtypskarta.

Natura 2000 - SE0540188 Högstena Bosgården

0 125 250 500 Meters

Map scale 1:10 000. Original printed 2009-01-30. Copyright Lantmäteriet 2009, dnr 106-2004/188-O.

Natura 2000-naturtypskarta, Högstena Bosgården SE0540188. Falköpings kommun

 Natura 2000
Habitatdirektivet
 6410 - Fuktängar

 Utvecklingsmark, icke
Natura-naturtyp

Utvecklingsmarken i väster kan på sikt
 utvecklas till silikatgräsmark (6270)
 eller till kalkgräsmark (6210). I öster
 finns utvecklingsmark som på sikt
 kan utvecklas till kalkgräsmark (6210),
 silikatgräsmark (6270) eller till
 kalkfuktäng (6410). Utvecklingsmarken
 är viktig för att upprätthålla gynnsamt
 bevarandetillstånd i området.

Skala (i A4): 1:5 000